

Qbhniq ka kkita sa blaq ru yaqih

smpong squ yaqih ru blaq qu bnkis na Tayal raral hiya ga, mutux nha skahul squ mnbu ru pqlisan qu hi nha. ana su squliq qu mnbu ru squliq qu pqlisan lga galan nha spngan uzi, kya uzi qu memaw nha spngan qu mhuqil uzi ma.

nanu yasa qu maki qutux ryax mkayal kwara qu mmrhuw na Tayal mha “aki hmswa shkangiy ta qutux ywaw, mwah kin-giwan nqu utux ru mita sa yaqih ru blaq na yaw” mha. bsyaq haziq qu linnglung nha ru wal si qlung msswayal kwara.

ki'a pira ryax wal lga, mssliy musa squ syaw na gong, ktan nha kya qu cyaqung ru siliq lru si psbka hmwaw qu cyaqung mha “Tayal, baqun maku sa nyux simu hmkangiy squ galan mamu sspung sa yaqih ru blaq na ywaw, saw ta qaniy kuw? kuzing ki siliq, mspnga sami lmeliq btunux aring syaw qaniy ru krayas gong musa smatu qsyap qasa, kya myan qu lmaqux lga, yasa qu galiy sa sspngan la, baha maku syun kya qu siliq hiya gi cipuq qu hi nya?”. ktan qu siliq hiya ga si pin'syang, ini kal ana qutux ke.

cyux memaw kmrraka tmnga mita cyaqung ru siliq qu Tayal. t'aring hga yaqu cyaqung gleng lmeliq btunux, si kta cyux si “quqa.....quqa.....” hmwaw qu cyaqung ga ini plglaw ana cikuy qu btunux ka aki nya llequn. babaw nya lga snagun nqu siliq musa lmeliq btunux qasa, si kta ka wayal nya si hhwaziy lmeliq qu btunux qasa, cyux nya psrxun te qsyap na gong qu btunux qasa, memaw balay mnkux kwara qu Tayal, aw gi ima psnhiy qu siliq gi cikuy qu hi nya lpi !

tmasuq qu pinspangan na cyaqung ki siliq lga, kmal qu siliq mha “haziq na musa kuzing qu galan mamu squ sspngan lwah, hmswa ga musa nanak kuzing qu pthuzay kin-giwan squ utux mamu!” ungat qu kkal kwara nqu Tayal la.

aring ryax qasa lga, nanu yaqu siliq qaniy qu galan nha squ kita nha yaqih ru blaq na ywaw lma.

占卜鳥—Siliq

古時泰雅先輩們對於如何判別好壞凶吉，是藉自身或其他的族人生病或受傷做為判斷依據，更甚者把死亡也列入占卜的因素。

由於判定之方式與標準不一，因此族中長老們經長時間思考，同意尋找一樣東西，來替代神靈做為審斷凶吉與良善好壞的標準。

過段時間，族人為了占卜的事情在河邊開會，正巧遇見烏鴉和Siliq。烏鴉高聲大喊要做個競賽，抱一塊大石頭橫渡大河，放到對岸就可以，那個得到勝利就是族人要找的占卜鳥。

開戰之初由烏鴉首先亮相，牠得意揚揚走上去，卻不能夠使大石頭有絲毫搖動。隨後由Siliq出場，牠靈巧的飛過去，不費吹灰之力的把巨大無比的石頭抬到對岸，所有在岸邊觀望泰雅族人都十分驚訝。

對決結束之後，Sliq回頭向著泰雅人說：「也許我應該成為你們的占卜者，因為普天之下也只有我能夠替代你們的神靈為你們未卜先知！」。

那場決戰後，Siliq主宰了泰雅的心靈世界，凡凶、吉、良、惡都由牠來指引泰雅的審斷。

sunu

klayan simu qutux pin'aras ke na bnkis. nanu squ raral raral hiya mga, babaw cinbwanan qaniy min'ungat qu zzik na uruw ru lhluhiy hiya ma. rhzyal ga gigway balay b'nux, ana kya qu rgyax nya mga rroq ru ttekuy nanak. taqu gong uzi ga ini baqiy squ wayal lmuhuw inu.

ki'a mha nanu, muwah sa qutux ryax qu sunu la. kwara qu sbqiy na qsya min-gyut mbhuyaw ru memaw hmor qu gong, ktan qu qsya qasa nyal si in-ggyut mbhuyaw ru m'bsilung lma. mnkux kwara qu Tayal ru mkura te Papak Waqa mgyay, son kasa qu qsya uzi ga, nyal si ruruw mkrkyas ru si n-ggyut mta sa b'bu na rgyax qu Tayal.

lmnglung kwara mrhuw na Tayal mha "swa nyux yan qaniy msttora qu qsya la? una kya qu nyux ss'ang nqu utux te ita ka Tayal gaw? yan nasa lga aki hmswa biqan ta qutux squliq, sgalu ta nya lga teta mswat qu qsya qaniy !" mha ru sgwayaw nha qutux mrawiy na squliq, sbuling nha kska na bsilung. n-gon nha mita qu qsya ga qzinah nya msttora ru mbhuyaw lma. mssliy kwara qu mrhuw na Tayal loziy mha "ki'a hazy nyux t'uqu nqu psqrgan ta yaqih na squliq la? balay ga anay ta sgwayaw squ laqiy na mrhuw ka kneril, teta snhyun nqu utux qu cin-glwan na inlungan ta". nanu yasa qu sgwayaw nha balay sa 'laqiy na mrhuw ka kneril, sbuling nha loziy squ kska na qsya qu squliq qasa.

bsyaq hazy innaga nha lga, si kta ka wayal si gisa "gur" msluhiy qu qsya la. babaw nya lga min-ggyut mqlih qu qsya lma, memaw balay mzimu kwara qu 'laqiy na Tayal, swa ga nyux balay glgan na utux qu cin-glwan nha, ulung su sa sbiqan nha qu kneril ka 'laqiy na mrhuw nha.

babaw na minsunu lmga, tngan kwara qu rhzyal wayal masuq msluhiy ru zzik qu uruw la. taqu 'nwahan na qsya hiya ga cyux masuq pqaya kwara qu qlqulih ru tllaqiy, memaw ini kkwa'iy maniq nqu Tayal, kya ruma mga wal si pstmah squ pinqzyan nya lma. nanu yasa qu t'aring maki qu yaba na rgrgyax ru zzik na uruw uzi la. nanu yani qu ywaw na sunu ka pinqzyuwan kinmhgan.

洪水

據說遠古以前，整個宇宙大地是一片不著邊際地平坦平原，即使有山也是矮小的山丘，河流亦看不出流向何方。

有一天，大洪水狂濤般的侵襲，河水不斷的增加，大地變汪洋，泰雅人驚慌之餘朝向山頂高處躲藏。

劫難之際，泰雅先輩長老們商議、挑選了一位卑劣的族人拋向大水之中。但河水更是狂濤怒號，漲勢愈烈。族中領袖再次緊急會商，把公主拋入狂濤巨浪之中。突然之間河水漸漸的乾涸，族人歡欣鼓舞，洪水終於能夠離他們而去。因為他們的乞求，蒙神靈所願，承獻了一位酋長掌上明珠。

洪水消退不久後，大地的景觀盡是崩陷、深坑溝谷。洪水所到之處，許多的魚、鱸鰻被拌住在山間涯下，泰雅族人盡力取而食之，但是無法完全取食，多數腐爛在被拌住的地方。

自此以後，原野大地的景觀才充滿山嶺峰巖、深坑溝谷。這就是泰雅先輩所傳訴有關洪水的事蹟。

Qinnxan Tayal raral

s’nun balay qu qinnxan na bnkis Tayal raral hiya, swa ga ini sami nangi moyay ma. ana balay qutux nanak nqzyu bwax na trakis ru basaw lmga, abas qutux kluban qu mami nya. tehuk squ mqumah mga, inblequn nha mlahang qu qutux nqzyu ka gnhap nha, swa ga mutux ini suqiy maniaq qutux kawas qu qutux nqzyu ka pinqmahan nha qasa lma.

maki qutux ryax, qutux qu squliq ki’a nya si phpuziy cingay qu bwax na trakis, tuliq lru mteluq qu pinhapuy nya la, ’mukan nya loziy ru ini lawa ktwa gyahan nya, si kta ka pzit qu wayal mha “ aring kira qaniy lga,siki mozyay simu mqumah lga iyat simu pk’uyay, kya qu mqilang ru ini ptyaw ga, iyat nbah muluw squ nniqun ” lma. t’aring squ kins’ryan nha phapuy bwax trakis lga, siki pzyux qu pinqmahan ga ini k’uzyay.

taqu qqaniq squ hi na qsinuw hiya ga, kya qutux ryax, maki qutux bnkis na kneril, ki’a msqolu iyal lru si nya qapiy krahu qu papak na bqanux, aring kya lga kmal qu bqanux mha “simu ka squliq qaniy ’mblequn simu gmalu, ssyukun sami pkrwa, pgyarun simu la” lru t’uqu qu qsinuw, siki moyay simu balay smksa musa qmalup lga, ptalam qutux knutan ru pnbuw qutux taku ayang lma.

bali maku inbahan qu pinqzyuwan qaniy, kwara qu pincbaq na ke wal maku skal qaniy ga nyux pcbaq squ laqi kinbahan mha laxiy ks’ariy ru laxiy hiriq nniqun, si ga mssi simu inlungan ru qnzyat simu mtzyuwaw, thuyay simu balay magal qoyat mita sinnyaxan na wagi ru mangay tasaw na qsya, teta mslabang qu rqyas na laqi kinbahan mamu.

泰雅昔日生活

古代泰雅生活輕而易舉就可應付一切生活需要。只需一粒小米或者是一粒山栗，經過煮熟之後就有一大鍋米飯可食用。到了農忙季節細心照料撒下的種籽，到了收穫的時候被播上一粒種籽就可讓他們飽食一年。

有天有個人一下煮了一堆小米，結果煮的飯始終不熟，於是又蓋上蓋子，沒有多久他奈不住又把蓋子掀開，突然之間，一群小鳥從鍋中各自飛上蘆葦的末梢似有所云。其中有一隻開口說話「從今天以後，你們必須努力而且汗流夾背的辛勤的工作，否則會嘗到飢餓的苦果。」

肉品的獲取方面，有個泰雅老婦人趁大夥不在時，興奮地割下山鹿的一大塊肉。不料山鹿卻含淚對泰雅老婦人說：「我以憐憫讓你們飽足，你們反倒摧殘我們，從此之後我要離開你們」，山鹿憤而離開。從此人們必須艱辛的巡狩，才能享受一塊肉。

我所傳述的這些並非我所編造，所有這些教導的話語是在教育後代子孫切勿貪心，也不要浪費食物，你們必須要用心努力工作，你們才能夠蒙受祝福，得見日光並且注視著清澈的水（比喻生存延續不息），使你們的子孫顏面寬廣。

M'kwali

maki qutux ryax ka wayal squ raral, trang tehuk qu ryax ka 'osa mgaga nqu mrhuw Tayal. slyun nha kwara qu mrkyas ka musa tnaq ptblhuyan, rasun nha musa tkbaq mgaga. ungat ana qutux qu tlqing ngasal qu mrkyas, yasa si psgrgul musa kwara, nanak kneril ru bnkis qu sbilun nha ngasal ma.

ki'a wayal sa mkpitu ryax qu 'nusa nha lga, kmal qutux qu betunux na mkrkis squ yaya nya mha “yaya, una yaba qu 'nyal lga? swa kya qu hngyang na patus te qsyap ngasal ta pi?”, smyuk qu yaya nya mha “nanu ki'a yaba su la”. kmal lozi qu laqiy kneril mha “bqan saku qu pintrang ka cyux su skun ha, 'say maku mstnaq qu lhga hkuw ?” tuliq smayu qu yaya nya mha “swa nanak isu hiya la, gigway iyat ywaw qu skayal su, ihi kmasuq kmagaw qu tanux wahan nha mhngaw, suqun su lga bqanay misu qu pintrang la.” mha qu yaya nya.

ini 'rangaw kmagaw qu laqiy kneril ru misuw suqun nya, kyalun nya loziy yaya nya mha “yaya, wayal maku suqun kmagaw la, bqan saku qu ssyugun, aku mstnaq lhga lkuw ?” memaw mssyuk roziq na yaya nya mha “swa gigway yasa qu llungun su la, usa mebul qsya ha, wahan mima qba nqu mmlikuy, mwah su lga bqanay misu la”. si balay ththiy qu laqiy nya kneril musa mebul qsya, suqun nya ps'un qu tbaqa rngu nya mebul lga, memaw tecikuy kmal squ yaya nya loziy mha u “aya, bqan kuzing balay qu ssyugun hgaw, ki'a nyux zik ngasal qu yaba la “mha te ngilis qu laqiy nya kneril. si kta nyal memaw kltak qu roziq nya smayu mha “swa su ini p'mlikuy pi ? aki su musa mgaga uzi ru kana su ksgatu sqaniy, usa mpanga qhuniq hru bqanay misu qu ptrangun su la” mha yaya nya. kmal qu laqiy nya kneril mha “aya, ana ga aku magal tutuh maku ha, aki saku mhngaw cikay hru hala saku mpanga qhuniq wahan malah nqu mnwah mgaga la” mha qu laqiy kneril ru wal mkura te khu.

ini lawa ktwa cyux nha “krung” qu qlu na khu, si kta wal mha “pur” mlaka qu laqiy nya kneril, cyux pinqhuyaw kmal squ babaw kayal mha “aya! aya! nyux saku m'kwali lki, klokah mlahang qu hi su nanak la.” nanu si pgyay ru ini pbzinah la.

nanu yani qu pinqzyuwan kinmhgan ka wayal m'kwali qu laqi kneril ma.

人成爲鷹的故事

很久以前，當時泰雅先輩要出門舉行出草祭禮，長老們聚集了有資格的青年們。部落中的年輕男丁沒一個縮頭藏匿在家中，只有老弱婦孺留在部落的家中。

約七天後，有位年輕漂亮的女孩請母親把漂亮的飾物給她裝扮，以迎接父親等年輕戰士。然而母親要女兒把廣場掃乾淨好讓戰士有清新的場所休息，清掃完畢後就把飾物給她。

女兒沒多久就打掃乾淨，此時她又向母親借飾物。母親卻要她去打水，把水缸放滿讓英勇的戰士回來洗手洗臉，做完後會把飾物交給她。女兒心裡不舒服的去打水，當水缸的水打滿之後，再次苦苦哀求媽媽把飾物給她。但她的媽媽卻說：「你為何不乾脆成爲一個男孩子呢？趕緊出去找尋柴火，回來後就會把飾物給你！」。女兒無可奈何的要求去庫房稍做歇息，之後再找尋柴火。

「親愛的媽媽，容許我到庫房去把煙具拿出來，讓我稍做歇息一陣子，之後我再出去找尋柴火，爲那些出去出草的戰士預備火堆，讓他們能夠烤火好嗎？」女兒一邊答腔一邊去向庫房。

沒有多久的功夫，庫房的門板「krug」的作響，轉眼之間「pur」的振翅聲女兒飛出去了，一會兒她在高高的天空朝著地而說：「媽媽！媽媽，我已成爲老鷹，您自己保重身體。」就一去不復返了。

這是遠古關於女兒變成老鷹的傳說。